

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 160 Lei, fél évre 80 Lei, egyes szám 6 Lei.

Szerkesztőség: Satu-Mare (Szatmár) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea (Nagyvárad) Sirada Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő.

Püspökünk eskütétele.

Lapunk előző számában közöltük, hogy a kultuszminisztérium május 7-i leiratában értesítette kerületünk vezetőségét, hogy **Sulyok István** megválasztott és a kormány által is elismert püspökünk Nagyváradon a minisztérium delegátusa előtt esküt fog tenni. Ez az eskütétel a kijelölt napon e hó 16-án meg is történt. Az aktus az istentisztelet és a konfirmáció szertartása után ment végbe a gyülekezet és **Szell György**, **Böszörményi Lajos** és **Végh József** esperesek, **Csernák Béla** egyh. ker. főjegyző, továbbá **Telegdy József** és dr. **Várady Miklós** egyh. m. gondnokok jelenlétében. A minisztérium részéről dr. **Pacliseanu Zeno** general director volt jelen. Az eskümintát **Csernák Béla** főjegyző olvasta magyar nyelven, melyet a püspök jobbját szívére, balját pedig a bibliára téve mondott utána.

E röviden és a legteljesebb egyszerűséggel végbenent eskütétel úgy előzőleg, mint utólag többféle megjegyzésre, véleménynyilvánításra adott okot. Kétségtelen, hogy az első pillanatban mindenkit meglepett és sem célja, sem joghatálya felől nem voltunk egészen bizonyosak. Az eskütételt kérte az egyh. kerületi közgyűlés és határozatából kifolyólag sürgette az ideiglenes vezetőség is, mivel a kormány szerint ez jelenti az általa való végleges megerősítést. De természetesen mindenki a király előtt való eskütételre gondolt, úgy, amint ez az erdélyi püspök megerősítése után is történt. Érthető volt tehát a meglepetés, melyet az ettől eltérőleg kivett eskü kiváltott. Sőt azon sem csudálkozunk, ha egyesekben aggodalmakat keltett. Így megértjük a „Református Szemle” cikkiróját is, ki úgy látja, hogy a két egyházkerület püspöke „a kormányhatalom előtt jelenleg nem egyenjogú” és a mi püspökünk „nagy közjogi hátrányt szenvedett, amelyet sokkal könnyebb lett volna megelőzni, mint helyrehozni.”

Mi nem látjuk ilyen következményűnek

az eskütételnek ezt a formáját, mert benne a kormánynak püspökünk ellen irányuló kisebbitő szándéka egyáltalán nem volt. Az eskü kivétele — a miniszter előbbi értesítése után — a mi ismételt kérésünkre történt, hogy a püspök mielőbb megkezdhesse jogai gyakorlását. A király előtt azonban ezidőszámtalán még több okból nem történhetett meg. A miniszter ugyanis már előbb a megerősítés alkalmával írásba foglalta, hogy ez csak a kerületnek a törvényhozás által való elismerése után lesz lehetséges. Mivel pedig ennek az ideje, a politikai események miatt még bizonytalan távolban van, a püspök — az állam szempontja szerint — még sokáig nem gyakorolhatta volna jogait és így a választás elismerése is illuzoriussá lett volna. Keresni kellett tehát valami megoldási módot, mely a törvényhozásnak se vágjon elébe és a mi kívánságunkat is kielégítse anélkül, hogy a minisztérium következtelen lenne.

Az efféle és indokolatlan aggodalmat maga a kormány képviselője oszlatta el akkor és az által a kijelentése által, hogy a gör. kel., gör. kath., róm. kath. és legutóbb dr. **Makkay Sándor** erdélyi egyházkerületi püspökök is ugyanezt az esküt tették le szóról-szóra, ugyanolyan okból mint **Sulyok István**. Az a ténybeli különbség, hogy püspökünk a fentebb már említett körülmények folytán nem Bukarestben Ő Felsége, hanem Oradea városban a kormány kiküldötté kezébe tette utóbbi és a többi püspökök között semmi fokozati különbséget nem állapít meg. Jog- és hatásköre ugyanaz mint a többieké s az állam a hozzávaló viszonylatban velük egyenlőnek ismeri el. Épen ezért teljesen szabad utat hagyott fenn nekünk, hogy a püspököt olyan nyilvánossággal és olyan ünnepélyességgel iktassuk be hivatalába, amint azt jónak látjuk.

Minden messzemenő jóindulat mellett csak egyet nem tudott megtenni ez idő szerint a kormány, hogy a püspököt Ő Felsége elé állítsa, mert az egyházkerület törvénybe iktatása

ez ideig nem történhetett meg. A kormány azonban a hosszú évek során vezető fő nélkül levő református egyház vitális érdekeire tekintve, ennek a szomorú állapotnak fenntartását tovább is prolongálni nem akarta, mivel állami szempont is kívánatossá tette a súlyos helyzetnek megjavítását. Erre nézve pedig a lehetőség nem lehetett más, mint az állam részére a garanciának ilyen módon való megszerzése, amely főleglegessé egyáltalában nem tette az eskünek Ő Felsége előtt való megismétlését, ami azonnal be is következik, mihelyt a kormány a választások lezajlása után alkotó munkához kezdhet. Lehet, hogy az első, de őszi ülésében bizonyosan meg is történik. Tehát semmi elfogadható indok nem áll fenn arra nézve, hogy olyan következtetésekkel álljunk elő, amelyek tényleg fenn nem forognak, sőt a kormány eljárásától egyenesen távol állottak.

Sőt itt éppen ennek megerősítése végett reá kell mutatni arra a figyelemreméltó megbecsülésre, amelyet Averescu miniszterelnök ur Nagyvárad meglátogatása alkalmából püspökünket ép úgy megtisztelte látogatásával, mint a gör. kel., gör. kath. és róm. kath. püspököket. Bármennyire udvariasságu cselekedetet keressen is valaki ebben, egyet el kell ismernie, hogy a kormány szemében püspökünk egyenlő elbánásban részesült a többiekkel.

Egyházi törvények a magyar református egyházban. — eladó. Ára 200 Lei. — Cím a Kiadóhivatalban.

Szolid keresztyén
szaküzlet! **Horváth és Tsa** 10-6
Órá és
ékszerész
Oradea, General Mosoiu [Kert] utca 4. Ipartestület mellett

A betániai uton.

J. Davies Bryan a szentföld ösvényein járva, a betániai uton felidézi szemei elé a virágvasárnapi bevonulást. „Betfage felé meghajlik a pálmafa lombja, Betfage felé szőnyeg az ut, virág a porondja” [Szabolcska] s feltűnik néki, hogy:

a szentváros környékén, Saaron síkján, a Jordán völgyén sehol sem nő szabadon a pálma. Ahol fagyok vannak, mint Judea magaslatain, ott nem élhet a pálma.

Honnan szövődött hát Jézus jeruzsálemi, ünnepi bevonulásának történetébe a pálma?

Mind a négy evangéliom leírja a Bethaniából történt utazás történetét. Lukács apostol szerint a tömeg az utra dobta ruháit. Máté, Márk apostolok szerint a nép ruháit és a fák galyait dobálta az utra. Egyedül János apostol említi a pálmagalyakat. Az első pillanatra úgy tetszik, mintha a négy evangelista nem ismerte volna a helyi viszonyokat.

Néhány író azt tartja, hogy a pálma fa található volt Jeruzsálem körül Christus idejében. Ennek bizonyítására — János apostol szavain kívül — a „datolyaház” kifejezést hozzák fel, melyek értelmét a Bethania szóban vélik feltalálni és idézik Nehémiás könyvének VIII. 15. részét: „menjete ki a hegyre és hozzatok lombokat a nemes és vad olajfáról, myrtus és pálma lombokat... stb.” A fenti idézetben a hegy szó szerintök nem feltétlenül magas dombot jelentett, hanem csupán meg nem művelt földet. Sokan a Bethania szót egy bálvány nevéből származtatják. Nehémiás fentidézett szakasza, mint általános utasítás száll izrael fiaihoz „hirdessétek és közöljétek minden ti városaitokban

A Szent-földről.

II.

Lydda és Ramlék városokat utba ejtve óriási kaktuszok tömkelegén s narancs erdőkön meg kisebbszerű szőlősőkön át haladunk a „Sion” városa felé olyan vidéken, a melyen már 3000 év előtt Józsuá járt az izraelitáknak bevándorlása idejében. Lyddában [az ó-kori Lud], melynek zsidó főiskolája hajdan híres vala, kiváltképen a régen nagyszerű székesegyház romjai vonják magokra figyelmünket. Ramlék-ban a 40 vértanu tornya csalogat minket mintegy az ő dombtetéjére, melyről visszarévedező szemeink előtt feltűnik a sávja a Földközi-tengernek, míg délre fordítva tekintetünket, halmoknak hosszú sora tűnik szemünkbe, mely mögött a hagyományokból ismert Akia, a híres Akkaron — „a vén sántán, az öreg ördög” laka rejtőzik.

Azután elérjük Ammaszt, az ó-testamentomi Emmaust, melynek forrását a Názáretbeli Jézus gyógyító erővel látta el; megmásszuk a Vadi Ali nevű szoros utat, majd később a vizválasztót, melynek tetejéről újra látni a már nagy távolságban levő Földközi-tengert. Végre leszállunk Abu Gos felé, az omladékok és kőhalmok mérhetetlen sokaságának területére, mely mintegy jelképe azon országnak, a hol valósággal kőeső zuhoghatott le az égből. Itt kezdődik a tulajdonképeni kereszt-ut, a mely oly meredek és sziklás, hogy tevéink, melyeken haladunk, gyakran megbotlanak és öszvéreink, melyeken málháink vannak, nehezen kapaszkodnak fel a Jeruzsálem felé vezető völgy magaslatára. A zarándokoknak ezrei, sőt milliói járták másfél ezer év óta ezt a köves utat, mely husvét hetében el van árasztva a világ minden tájáról jött zarándok-karavánokkal. Istennek szolgálói és laikusok egyaránt másszák meg

és Jeruzsálemben — mondván — menjetek ki a hegyre etc." Világosan meg volt engedve azon fák galyainak használata, melyek a közelben s kéznél voltak.

Egyik magyarázat sem helyes. Pálmafák nőnek ott is, hol alkalomadtán fagyok vannak, feltéve, hogy a fagy nem tartós, mint Perzsia egyes kerületeiben. Magában Jeruzsálemben még ma is látható 2–3 öreg pálmafa jól védett kertekben, de sohasem hoznak gyümölcsöt s így nem szolgálhat alapul a datolyaház elnevezésre.

János apostol előadásának közelebbi megvizsgálásakor kiténik, hogy a vita nem ugyanazon dologról folyik. A három első evangéliumban is más az elbeszélés képe, János apostolnál is más.

Máté, Márk és Lukács apostolok azt a tömeget látják, amely Bethaniából Jézushoz csatlakozott, megbontva a rendet és letördelve az utat szegélyező fák ágait. János apostol ellenben a városbeliekről beszél, akik hallván Jézus közeledtét pálma leveleket vesznek kezükbe és úgy sietnek elébe.

Hogyan találtak pálma leveleket a város falain belül? Elég könnyen! Epen a pálmametszés ideje volt, mikor is az alsó leveleket eltávolítják. Teve karavánok hozták a pálmákat Jerichoból „a pálmák városából” Jeruzsálembe, ahol igen sok féle dologra használták azokat. Ezenkívül bőjt ideje volt, mikor a pálmák igen kapósak voltak s ünnepi díszítésekre használták. Valószínűleg házaltak is velők és olcsó áron kímálták a piacok minden szegletén.

„Bible in The World”, 1925. dec.

Dr Balogh Ernő.

keservesen ezt a köves, meredek utat s legfőbb jutalmukat abban a tudatban leltek fel, hogy el fognak jutni a Megváltónak sirjához.

Mindig hegyen fel Kolóniába, az új-testámentomi Emmauszba vezet bennünket az út, a pompás ivóvizet nyújtó forráshoz, el a Terobita vagy Ela völgy mellett, hol egy pásztorfiu, Dávid, „a Bethlehemben lakozó Isainak fija” meggyőzte és megölte az óriási Filiszteust, a Gáth városból való Góliátot, — „kinek magassága hat sing és egy arasz vala” — harci párviadalban úgy, hogy: „Bényulván Dávid a táskába, kivőn onnét egy követ, melyet a parittyából elhajítva és a Filiszteust homlokba találás és a kő a homlokába ragada és Góliát arccal leesék a földre és oda futamodván Dávid vevé annak fegyverét és azt kibuzván hüvelyéből megöle őtet és azazal vevé el fejét”. [Sámuel 1. k. 4. 49. és 50. v.]

[Folyt. köv.]

Akiket hazahivott az Ur.

Haypal Benő budai reform. lelkész, a dunamelléki egyházkerület tanácsbírája 57 éves korában elhunyt. Harminc évvel ezelőtt választották meg egészen fiatalon az akkor épült Szilágyi Dezső téri templom lelkészévé. De nemsokára az egész magyar református egyházban a legtiszteltebbek közé emelkedett. Predikációi és temetési beszédei úgy gondolataival, mint akkor különösen új, költői nyelvvel és hangjával egyházi irodalmunk kiváló termékei. De nemcsak ezek tették őt vonzóvá, hanem meleg szíve és egész szeretetreméltó egyénisége. Szívét a szeretet, majd pedig a fájdalom, a háboruban elvesztett egyik fia után lassankint megemésztette. Súlyos szívbaj gyötörte évek óta, míg végre május 16-án éjjel álmában átszenderült a nagy álmra, hogy felébredjen az Ur kebelén. Temetése, melyet Ravasz László püspök végzett, május 17-én volt. Halálát özvegye, lelkész fia és két leánya gyászolja.

Dancs Pál, a debreceni tanítóképezde V. o. tanulója május 11-én, Gencsen 21 éves korában elhalt. Kiváló képzettségű ifju volt, kit az ifjak nagy ellensége a tüdővész ragadott el, szét tépve sok szép hozzáfűzött reménységet.

Az Ur legyen a vesztés szíveivel.

Egyházi hírek

Püspökbekiktatás és lelkésszentelés. Az egyházkerület ideiglenes elnöksége június 23-ára rendkívüli közgyűlést hívott össze, mely alkalommal történik meg Sulyok István püspökünk és Domahidy Elemér főgondnokunk beiktatása. Ugyanez alkalommal fogja felszentelni a püspök ur a még felszentetlen fiatal lelkészeket is. — Dr Makkai Sándor beiktatása június 20-án lesz, mely alkalommal szintén papszentelést is tart.

Szabolcska Mihályt a Magyar Tudományos Akadémia nyelv- és szépirodalmi osztálya tiszteletbeli tagjául választotta.

Lelkészmeghívás. A Szabó Lajos elhunytával megüresedett amaci lelkészi állásra a gyülekezet egyhangulag Bodor Jenő szatmári segédlelkészt hívta meg. Beiktatása július 4-én lesz, mely alkalomra a hivek megrepedt harangjuk helyett ujat öntetnek önkéntes adakozásból 60 ezer Lei költséggel. A harang felavatása a beiktató ünnepélyvel együtt fog megtörténni.

A szatmári Lorántffy Zuzsanna Egyesület június 19-én és 20-án ünnepi 25 éves jubileumát többszörös nagy ünnepség keretében. Ez alkalomból nagyszabású sorsjátékot rendez, melynek fő nyereményei 1 hold föld, élő állatok és termé-

nyek lesznek. A sorsjegyeket legközelebb kibocsátja a rendezőség és eladásukban előre is kéri egyházunk és gyülekezeteink vezetőinek szíves támogatását.

A szatmári női kereskedelmi iskola, melynek ez évben a 3. és 4. évfolyama működik, a jövő iskolai évben első osztályát is újra megnyitja. Ez az egyetlen ilyen iskolája kerületünknek, mely a vele kapcsolatos felsőbb leányiskolával együtt mindeddig nyilvánossági joggal bír. Az intézet igazgatósága biztosítani akarja a folytonosságot és azért jó előre közli a szülőkkel, kiknek leányai a gimnázium vagy polgári iskola 5. osztályát végzik, hogy használják fel gyermekeik praktikus továbbtanulásának ezt a lehetőségét és idejében jegyeztessék elő a következő iskolai évre beiratás céljából.

A szatmári főgimnázium nyilvánossági joga. A szatmári főgimnáziumnak, kerületünk egyetlen ilyen intézetének nyilvánossági jogát pár évvel ezelőtt, alaptalan feljelentésre, kicsinyes okok miatt, minden törvényes forma mellőzésével, elvette a minisztérium. Azóta az igazgatótanács több felterjesztést küldött e tárgyban, utóbb pedig a magánoktatási törvényben előírt kérvényt is, a szükséges mellékletekkel kellő időben benyújtotta. Mivel a legutóbbi időkig mindezekre semmi válasz nem jött, az igazgatótanács egy kiküldötte által sürgette meg e nagyfontosságú ügy elintézését. A személyes közbenjárásnak, melyet Sulyok István püspök és dr. Barbul Illés Károly szatmári prefectus is támogattak, meglett a kedvező eredménye, mert a közökt. miniszter e hó 15-én 51.354—1926. sz. rendeletben értesítette a nagyváradi inspectorátust, hogy az iskola nyilvánossági jogát visszaadta. A miniszter intézkedése őszinte örömmel tölti el mind azokat, kik aggódva nézték e szépmultu intézet nehéz helyzetét, de legnagyobb örömmöt mégis a tanulóknak és a szülőknek szerzett, mert ez év végén már nem kell magánvizsgát kiállaniok.

Eladó könyvek. A) *Régiak:* 1. Danson János Bibliája. Nyomatott Amsterdamban 1645-ben. Az Ó-Testamentomi résznek címlapja hiányzik. 2. Károli Gáspár egész Bibliája a Bázeli kiadás szerint. 1776. Lipsiában. Teljesen ép. 3. Komáromi C. György magyar Bibliája. 1676. Teljesen ép. 4. Kálvin institúciója. Genf. 1611. Teljesen ép. 5. Bod Péter Magyar Athenás-a. 1766. Teljesen ép. 6. Bél Mátyás: „Compendium Hungariae stb. Poson. 1767. Ép. Hesiodus Éposz-a, — görög-latin, hexameterekben Lipcse, 1684. Ép. 8. Virgilius evangelizantis Christiandos, Libri XIII. In quibus omnia, Quo de Domino nostro Jesu Christo in utroque Testamento, vel dicta, vel praedicata sunt, Altisona divina

Maronis Tuba soavisissime decantantur. Infhante Alexandro Rosao Arma virumque Maro cecinit, nos acta Deumqua Cedant... Viri, dum loquor acta Dei. Debrecini. [341 lapon, teljesen ép.] Per Stefanum Töltesi, Anno 1684. B) *Ujabbak:* 1. Somogyi Ede féle Magyar Lexikon. Budapest, 1882. 16 kötetben teljesen ép állapotban. (Eredeti ára volt egy-egy kötetnek 3 frt.) 2. Stanley H. M.: Utazásom Közép-Afrikában Budapest, 1883. Gyönyörű diszkötésben. 3. Stanley H. M.: A legsötétebb Afrikában. Diszesen bekötve 2 kötet Révai Testvérek Budapest, 1891. E 3 kötetnek ára volt 6—6 frt. 4. A nővilág. Brankovics Györgytől. Budapest, Mach H. és társa kiadása. 1882. Diszesen kötve. A venni szándékozók forduljanak: Géresy Imre nyug. lyc professzorhoz, Sighetul Marmatie [Máramarosziget] Strada Abatorului [Banzsalgó-utca] 16.

A kolozsvári Mineroz nyomda ígérete szerint a magángtátási törvényhez kiadott miniszteri Utasítás [Regulamentul] magyar fordítása június 19-re kész lesz s minden iskolának kiküldetik.

A görbedi reformátusok örömlünnepe. A kicsiny, de buzgóságban és áldozatkészségben nagy görbedi gyülekezet kettős örömlünnepet ült áldozócsüörtökön, abból az alkalomból, hogy a vihar által még a mult nyáron ledöntött tornyát újra építtette és ama másik nagy vihar, a háboru által elsodort harangját újjal pótolta. Az ünnep az egész környék magyarságának ünnepévé lett, mert azon a szomszédos falvak népe is nagy számban volt jelen. Az ünnepély jelentőségét nagyban fokozta az is, hogy részt vett azon dr. Paál Árpád, az országos Magyar Párt alelnöke és a szatmármegyei magyarság képviselőjelöltje is és első programbeszédét ez alkalommal tartotta meg. Az ünneplőkkel szorongásig megtelt templomban a gyülekezet és a helybeli énekkar buzgó éneke után Szabó József aranyosmeggyesi lelkész, a görbedi leányegyház felügyelő lelkésze mondott buzgó hálaadó és avató imát. Majd a

Harang és fémöntőde

2

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszeben

szállít templomi harangokat garantált békeöntözésben, művészi kivitelben a legmesszebbmenő jóállás mellett. Hosszu évi tapasztalatok ezen szakmában elsőrendű munkát biztosítanak.

Képviselőt:

Satu-Mare—Szatmár, Arany János-utca 22. szám

helybeli énekkar összhangzatos éneke után Boros Jenő szatmári lelkész tartott ünnepi beszédet a Zsidókhöz írt levél XII. rész 1—2. versei alapján. A kiskolcsi énekkar Mozart: „Óh Atyánk és vezérünk” c. darabját adta elő precíz készültséggel Benedek László karmester vezetése mellett. Ezután Dénes László lévita ismertette a harangbeszerzés történetét. Megható volt hallani, hogy ennek a maroknyi gyülekezetnek a tagjai 110 ezer Leit adtak össze a toronyépítés és harangbeszerzés költségeire, amiből az összes felmerülő szükségletet fedezték is. A templomi istentisztelettel egyidőben a kintmaradt gyülekezetnek Gacsályi Zsigmond kiskolcsi lelkész tartott istentiszteletet. Az istentisztelet végeztével a gyülekezet a templom előtti téren gyűlt össze, hogy meghallgassa a dr. Paál Árpád beszédét, melynek elhangzása után, a presbiterium fölkérésére, dr. Paál Árpád húzta meg először az új harangot. Délben emelkedett hangulatu közebed volt a vendégek tiszteletére, délután pedig nagy gyülekezet részvételével, vallásos összejövetel a templomban, amelynek keretében a hivek közös éneke után, Szabó Endre kakszentmártoni lelkész mondott áhitatos imádságot s a kiskolcsi énekkar két énekszámával szerepelt. Egyházi beszédet Debreczeni István szatmári lelkész tartott Máté XXVIII. r. 19 v. alapján. Még Felker József és Papp Zsigmond szatmári ifj. bibliaköri tagok szavallataikkal, a szatmári Ref. Ifjúsági Bibliakör Zenekara pedig egy pár ének pompás előadásával érték el nagy hatást. A vallásos összejövetelt a hivek éneke zárta be. Este a görbedi műkedvelők előadták „A gyimesi vadvirág” c. népszínművet, mely után tánc volt. A kis lelkes gyülekezet buzgó áldozatkész tagjaival és fáradhatatlan lelkes vezetőjével Dénes László lévítával szolgáljon követendő példa gyanánt mindenkinek.

Hivatalos rész.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerületől.

666—1926. sz.

Nagyitisztelelű Esperes ur!

Széll György esperes ur h. elnök intézkedése szerint van szerencsem értesíteni, hogy a h. nőkség 1926 június hó 23-án délelőtt 9 órájára Oradea—Nagyváradra a ref. tanítónőképző-intézetnek [esetleg a városházának] dísztermében rendkívüli közgyűlést hív össze.

A közgyűlés tárgyai:

1. Főtisztelű Sulyok István püspök és méltóságos Domahidy Elemér főgondnok uraknak hivatalukba beiktatása.

2. Ifju lelkészek felszentelése.

3. Halasztást nem tűrő ügyek.

Kérem Nagyitisztelelűségedet, hogy a rendkívüli közgyűlés összehívásáról egyházmegyének képviselőit értesíteni méltóztassék.

Kérem továbbá, hogy egyházmegyéből a felszentelendő lelkészek névsorát folyó évi május hó 30. napjáig a főjegyzői hivatalba felterjesztési sziveskedjék, mellékelvén mindegyik felszentelendő tiszteletes atyámfiaának szolgálati bizonyítványát, amelyben igazolandó, hogy az illető atyafi hol és mikor tette le a II. lelkészképesítő vizsgát és hogy nem áll fegyelmi vizsgálat alatt. Méltóztassék utasítani a felszentelendő ifju lelkész atyámfiait, hogy II. lelkészképesítő vizsgái dolgozataikat [predikációjukat] közvetlenül Sulyok István püspök ur címére legkésőbb e hó 30-ig küldjék be. [Oradea, Petru Maior 1.]

A felszentelendő ifju lelkészek a főjegyzői hivatalban [Oradea—Nagyvárad, Eminescu tér 32.] 1926. június 22-ikén délután 4 órakor személyesen jelentkeznek, ahol a bizonyítvány díjába 1 aranyat [1862. ápr. 26. sz. h.] vagy annak valutáris értékét lefizetik; a főjegyzői hivatalban jelentkezés után a főjegyző vezetése alatt a Püspök ur előtt, a püspök ur hivatalában tisztelegnek.

Oradea—Nagyvárad, 1926 május hó 17.

Atyafiságos szeretettel

Csernák Béla,

egyházkerületi főjegyző.

A főjegyzői hivatal

a Léway Lajos-féle, Kókai Lajos bizományában megjelent
Kis Hitoktatót megvételre keresi.

A királyhágómelléki ref. egyházkerületi főjegyzői hivatalától.

751—1926. szám.

Az egyházkerület valamennyi kebelbeli elemi iskolát, középfoku fiu- vagy leányiskolát, tanítónőképző-intézetet fenntartó egyházközségeinek, fenntartó-testületeinek, igazgatótanácsainak, igazgatóságainak és esperesi hivatalainak.

Az iskolai igazoló iratok pótlása, megpecsételése és hitelesítése ügyében a folyamatban levő tárgyalások eredményét pár nap múlva körrendeletben fogják érdeelt iskolafenntartóink megkapni. Ez alkalommal ismételtén felhívjuk az iskolák vezetőit [iskolaszéki elnököket és igazgatókat], hogy iskoláik számára a magánoktatásról szóló törvény végrehajtási utasításának 35. §-a értelmében az állam címerének mellőzésével — minthogy ezt a mi felekezeti iskoláink nem használhatják — kétnyelvű pecsétet készíttessenek. A helység neve csak románul lehet a pecséten. [P. o. Școala primară reformată. Oradea. Református elemi iskola.] Minden; az elemi iskolát érintő ügy-

iratra csakis ez a pecsét alkalmazható, — tehát sem a lelkész hivatala, sem az iskolaszéké nem.

Atyafiságos szeretettel

Oradea—Nagyvárad, 1926 június 2

Csernák Béla s. k.,

Nagy Vilmos s. k.,

egyházkerületi főjegyző.

tanügyi előadó.

767—1926. szám.

Körrendelet a tanév bezárására.

Hivatkozással a magánoktatásról szóló törvény 65. §-ra, mely szerint a „nyilvánossági jogu magániskolákban a növendékek felsőbb oszt. ba lépése a hasonló állami iskolákra vonatkozó törvényekben és rendeletekben meghatározott szabályoknak megfelelően történik, — tudomásulvétel és szigorú alkalmazkodás végett közöljük:

a) Az elemi iskolákra vonatkozólag a közoktatásügyi miniszter urnak az állami elemi iskolák tanévzárása tárgyában kiadott 53.943—1926. számú körrendeletéből a következőket:

Az elemi iskolai törvény 58. és 62. §-ai, valamint e törvény végrehajtási utasításának 98. 100 és 107. §§-ai alapján a miniszter a következő intézkedéseket rendeli:

1. Minden városi és falusi elemi iskolában folyó évi június hó 15-én szűnik meg a tanítás.

2. Június hó 18-tól kezdődőleg a különböző osztályok összes növendékei összefoglaló vizsgálatot tesznek a főbb tantárgyakból (vallás, román nyelv, magyar nyelv, számtan, történelem, földrajz, egészség, és természettudományok) a kiküldendő kormánybiztos, a szülők és az iskola összes tanítóinak jelenlétében.

A vizsgálatok minden osztály, illetve csoport (részben osztott iskoláknál) számára külön napra teendők, az I. osztállyal kezdve. Minden osztály, vagy csoport vizsgálata 4 tanítási óra idejéig tart, a szabályszerű órák közti szünetekkel.

Az egytanítós (osztatlan) iskolákban a vizsga egy napon tartatik az összes osztályokkal, 2 tanítós iskolákban 2 napon, 3 tanítós iskolákban 3 napon és így tovább.

Az Erdélyben nagy számmal levő olyan vegyes iskolákban, ahol a fiúk és leányok elkülönített osztályokban tanulnak, a leányosztályok vizsgálatai a fiúkival egy és ugyanazon napon tarthatók. A fiúk vizsgálatán a férfitanítók, a leányok vizsgálatán a tanítónők vannak jelen.

A vizsgálat csak szóbeli s a kérdéseket az osztály tanítója teszi fel, de joguk van a többi tanítóknak is kérdezni. Az iskola minden tanítójának jelenléte kötelező. A vizsgálat célja nem a tanulók szerzett évi ismeret-mennyiségének megállapítása, hanem inkább az, hogy az ismereteket mennyire tették teljesen a sajátjukká és ezáltal növekedett-e gondolkodó és ítélőképességük. Tehát a vizsgálatok inkább ünnepélyes jellegűek, azzal a céllal, hogy a szülőknek az iskola iránti érdeklődését és szeretetét felgerjesszék.

3. A tanulók előléptetése egyik osztályból a másik osztályba a trimesztriális jegyeik alapján történik.

Az osztályozás új rendje a következő: A tantárgyakat csoportokba kell beosztani: Az I. csoport tantárgyai hitvallásos iskoláink jellegének megfelelően: 1. a vallás (hit és erkölcs) és 2.

az egyházi ének. A II. csoport a román nyelv, ennek tantárgyai: 1. a beszéd- és értelemgyak., 2. olvasás, 3. írás, 4. nyelvtan, 5. fogalmazás. A III. csoport a magyar nyelv, ennek tantárgyai: 1. a beszéd- és értelemgyak., 2. olvasás, 3. írás, 4. nyelvtan, 5. fogalmazás. A IV. csoport tárgyai: 1. számtan, 2. mértan. Az V. csoport tárgyai: 1. földrajz, 2. történelem, 3. természetrajz és egészség, 4. alkotmánytan, keresk. ismeretek, könyvvitel. A VI. csoport (ügyességek) tantárgyai: 1. szépirás, 2. rajz, 3. műének, 4. torna, 5. kézügyesség I—IV. fiúk. A VII. csoport tárgyai: 1. gazdaságtan, háztartás és női kézimunka. Ez a csoport a leánytanulókra vonatkozik. [I—VII. o.] A VIII. csoport Gyakorlati foglalkozások [indeterminált practice] Ez a csoport az V—VII. fiú-osztályokra vonatkozik és a kézügyesség is ebben osz. ályoztatik. Külön rovat a magaviselet és külön rovat az iskolalátogatás (frec. entare) amely utóbbi a szorgalom helyébe irandó be. Fenti csoportbeosztás csupán a vallás és maganyelv külön csoportjának beállításában különbözik az állami iskolákra kötelezően elrendelt csoportosítástól, amely csoportok, felvétele azonban magyar tannyelvű hitfelekezeti iskoláink jellegétől természetszerűleg következik.

E csoportok jelölése római számokkal a jelenleg használatban levő nyomtatványokra [anyakönyv és bizonyítvány] rávezetendő a tantárgyak megnevezése elé. Már most figyelmeztetjük az iskolákat, hogy a jövő évtől kezdve megfelelő új nyomtatványokról a kerület gondoskodni fog. A nyomtatványról hiányzó fenti tárgyak beirandók. Az osztályozás a már ismert 10 tanjeggyel történik.

Magasabb osztályba csak azok a tanulók léphetnek, akiknek mindegyik csoport évi általános osztályzata legalább 5, a magaviselete legalább 6 és az iskolalátogatása legalább 4.

Ha bármely csoport évi általános osztályzata 4, az osztályt megismétli a tanuló.

A tanjegyek kiszámítása és ezek alapján az osztályozás a következőképpen történik. Az egyes tantárgyak évi általános jegye [media anuală] az illető tantárgy I. II. és III. trimeszteri jegyeinek összegéből számítandó ki 3-al való elosztás által. Ha valamely tanuló indokoltan egy egész évharmadot elmulasztott s emiatt évharmadi jegyet nem kapott, úgy az osztószám 2.

A csoport általános osztályzatát [media pe grupe] úgy számítjuk ki, hogy az illető csoport egyes tantárgyai évi általános osztályzatainak összegét elosztjuk a csoportba tartozó tantárgyak számával.

A csoportok általános osztályzataiból [media pe grupe] számítjuk ki az ugynevezett évi általános középosztályzatot [media generală] olyképen, hogy a csoportok mediáit összeadjuk és az így nyert összeget a csoportok számával elosztjuk. Ez az osztószám az I—IV. oszt. fiuknál 6, az I—VII. oszt. leányoknál 7, az V—VII. oszt. fiuknál 7.

A tantárgyak évi általános jegyét, a csoportok mediáit és az évi általános középosztályzatot két tizedes számig kell kiszámítani.

P. o.: Ha az V. csoport tárgyaiból a következő jegyei vannak a tanulónak, akkor a csoport media 5.58. [Lásd a táblázatot]

Tantárgyak	I. időszak	II. időszak	III. időszak	A tanárjegy évi ált. jegye	Csoport media
földrajz	6	7	7	6.66	5.58
történelem	5	5	6	5.33	
természettud. egészségtan	4	5	6	5.00	
alkotmánytan	5	6	5	5.33	

Ha ennek a tanulónak (IV. fiú) a következő csoport mediái vannak I. csop. 6.66, II. csop. 5.33, III. csop. 5.33, IV. csop. 6.66, V. 5.33, VI. csop. 7.33, akkor az évi általános középórázat lesz $36.64 : 6 = 6.10$. A csoport középszámok és az évi általános középszám betűvel is kiírandó, így p. o. 6-10 [bine, jó].

A csoportoktól elkülönítve kezelendő a *magaviselet jegye*, melynek évi általános jegye szintén a három trimeszter jegyeiből számított ki az összegnek 3-al leendő elosztásával.

Az iskolátogatásra az egész évre vonatkozólag egy jegy adatik. A bizonyítványokba (értécsítő könyvecskébe) csak a tantárgyak évi általános jegye [számmal] a csoportok középszáma számmal és betűvel, valamint a megfelelő rovatba az évi általános középórázat számmal és betűvel irandó be a román rovatba románul a magyar rovatba magyarul. Ezen osztályozási eljárás kötelező és az anyakönyvek tiszta és kifogástalanul pontos vezetésére annyival is inkább felhívjuk az illetékesek figyelmét, mert a szabálytalan eljárásnak fegyelmi következményei vannak. [Magánoktatási törvény 69 §.] A tanulók helyzete [situația] az évi általános középórázatok nagysága szerint állapítatik meg p. o. első tanuló az osztályban, akinek évi ált. közép osztályzata 10.00, második 9.99, harmadik 9.98, negyedik 9.97 és így tovább, de lehet első — ha nincs jobb — az is, akinek 8.75-je van, s akkor természetesen a második a következő hozzá legközelebb álló kisebb jegyű.

4. Az iskolaévet a június 29-én tartandó évzáró ünnepély rekeszti be, amelyen a helyi ha-

292

Köznap esti énekek.

192. Dallama: a CXXXIV. zs. Úrnak szolgálai.

1. Maradj velünk, mi Krisztusunk, Feláradott fényes napunk! Mert már a nap im alkonyul S az éjszaka reánk borul.

2. Méltatlanul, ha szenvedünk, Ha síralom az életünk, Ha a halál hozzánk közel: Te légy velünk, Jézus, jövel!

3. Nincs elhagyva, ki búban él, Bár örömet már nem remél; Mert te veled vigaszt talál Ott, hol nincs éj és nincs halál.

4. Már a halál nem lesz örök, Daidalma már megtörött; A sírban is lesz virradat, Mert a Jézus velünk marad.

5. Oh, ha az éj reánk borul, Földi napunk, ha alkonyul: Maradj velünk mi Krisztusunk, Te légy mindig fényes napunk!

SZOMBATON ESTE.

193. Dallama: a LXXV. zs. Dicsérlek téged Isten.

1. Hálát adunk, Istenünk! Hogy egy héten áthozál; Te tartád meg életünk S javaiddal halmozál: Uram! ezért áldott légy, Tőlünk dicséretet végy!

2. E héten is az áldás, Uram, tőled szállott le; Menjen hát hálaadás Ezért hozzád az égre: Uram! ezért áldott légy, Tőlünk dicséretet végy!

3. Te tartád meg erőnk A szükséges munkára; Te vezérled lelkünket A kegyesség útjára: Uram! ezért áldott légy, Tőlünk dicséretet végy!

Régi hiányt pótol

a napokban megjelenő

ciceró betűvel nyomtatott Királyhágómelléki Ref. Énekeskönyv

A könyv nagyságát az itt levő körülzárt tér, az ahoz használt betűtypust az abban levő szöveg mutatja.

Ezen Énekeskönyvünk idősebb híveink igényét is teljesen kielégíti. — A könyv a leg-erősebb angol vászon kötésben, nagyon szépen díszített arany-kehely prése-

lésű táblával, cernával varrott elsőrendű kivitelű kötésben kerül forgalomba.

Az énekeskönyv árát legközelebbi lapunkban közöljük

Előjegyzéseket már is elfogad

Béres Károly

az Énekeskönyvek kiadója és bizományosa
ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Iosif Vulcan (Nagy Sándor-utca)
14. szám, Református Tanítónőképző-intézet

tóságok iskolaszék, tanítók, szülők és tanulók vesznek részt. A jó magaviseletű és szorgalmas tanulók jutalmait itt kell kiosztani. A szorgalmas tanulók közül csak azok a legalább általános 8-as osztályzatúak jutalmazhatók, akiknek a mellék-tantárgyakból sincs az évvégén 7-es osztályzatuk. A törvény szerint azonban a tanév tulajdonképpen csak július 10-én záródik le. (Ezzel a nappal zárulnak a tanév összes hivatalos irományai). Azokban az iskolákban, ahol a tanítók száma több mint 6, a vizsgálatok lehetnek délelőtti és délutáni.

5. A 4912—1926. számú inspectori rendelet arra is felhívta az illetékes revizorátusokat, hogy küldjenek a kisebbségi iskolák vizsgálatára kormánybiztosokat az állami vagy felekezeti tanítók közül, akik lépjenek érintkezésbe a felekezeti és kisebbségi iskolák vezetőseivel és a vizsgálatok idejét a fentebb megjelölt időpontok között [esetleg már június 15 től kezdődőleg] közös egyetértéssel állapítsák meg.

b) A középiskolákra vonatkozólag az érvényben levő Regulamentul 31. §-nak 1. 2. és 4. pontja kötelező. E szerint f. hó 14. az utolsó tanítási nap és 29. a záróünnepély napja. A 8 osztályú középiskolák alsó négy osztályában az utolsó tanítási nap június 10. A vizsgálatokra vonatkozólag az inspectorátustól részletes rendelet megy.

Atyafiságos szeretettel

Oradea—Nagyvárad, 1926 június 4.

Csernák Béla s. k.,
egyházkerületi főjegyző.

Nagy Vilmos s. k.,
tanügyi előadó.

Pályázat

a berei refermátus lelkészi állásra. Fizetés: 1. Természetbeni lakás a hozzátartozó kerttel. 2. 16 hold 1568 □ föld haszonélvezete. Adóját az egyház fizeti. 3. 146 K. 62 f. földmunkáltatás és faváltság címén. 4. 82 hl. rozs 5. 20 K. irodai szükségletekre. 6. A temetőnek az előző lelkészek által is használt része. Pályázati határidő a lapban való megjelenéstől számított 3 (három) hét. Pályázatok Börvely, Szilágy m., u. p. Nagykároly. (Esperesi hivatalhoz küldendő).

Nagyvárad. 1926. jun. 1.

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző

Orgonahomlokzatsípok

a rekvirált sípok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein L. Fiai orgona- és harmonium-gyárában, Timisoara.

Kitűnő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk.

26—4

BERGER és SPINDLER

nagyszebeni harangöntők ajánlják
háború előtti művészi kivitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől 30 napon belül. Az árak a legolcsóbb napi ár. Jótállási idő: 15 év. Szavatolnak a hangok tisztaságáért és összhang-jáért. Hajlandók kedvező fizetési feltételeket adni.

ÜRÖGDI SÁNDOR

SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLO

ORADEA

NAGYVÁRAD

Strada Simeon Stefan — Bethlen utca 44. szám.

Elvállal: a legkényesebb igényt is kielégítő szobafestő és mázólo munkákat a legjobb kivitelben, jutányos áron!

Harangokat,

vas harangszerelőanyagokat ajánl és vas harangállványokat

Hönig Frigyes harang-öntődéje

ARAD, Strada Barliu No. 10-21. Alapított 1840.

Az aranyéremmel
kítettett

„VICTORIA”

Kertgazdasági és Magtermelő R. T.

Magkereskedés
faiskola és szőlőoltványtelep
ORADEA—NAGYVÁRAD

60 oldalas nagy képes árjegyzéke sok hasznos tudnivalóval megjelent. Kérje ingyen bérmentve megküldését. 10—9

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődéje Ghioroc-on
(Győrök, Brad-megye)

harangot,

a legjutányosabb árak mellett készit a legfinomabb anyagból bármely hangú és nagyságú a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai kivátóságát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.]

25